

Temat: Najstarsze cywilizacje – Mezopotamia

Poziom: I klasa gimnazjum

Cele lekcji:

Cele ogólne:

- zapoznanie z warunkami naturalnymi Mezopotamii,
- zapoznanie z osiągnięciami cywilizacyjnymi ludów Międzyrzecza,
- ukazanie różnic między „Kodeksem Hammurabiego” a dzisiejszymi przepisami prawa.

Cele operacyjne:

Po zakończonej lekcji uczeń potrafi:

- wyjaśnić pojęcia: cywilizacja, Sumerowie, kodeks, pismo klinowe, miasto – państwo, handel; postacie – Hammurabi,
- opisać zasady funkcjonowania monarchii despotycznej,
- wskazać istnienie wartości uniwersalnych, ponadczasowych, stanowiących dorobek ludzkości (sztuka Mezopotamii),
- dostrzec różnice między „Kodeksem Hammurabiego” a dzisiejszymi przepisami prawa,
- wskazać na mapie położenie Mezopotamii.

Metody pracy:

- pogadanka z elementami wykładu,
- praca z tekstem źródłowym.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik autorstwa T. Małkowskiego i J. Rzeźniowieckiego, *Historia I. Podręcznik do gimnazjum*, Gdańsk 2000,
- mapa ścienna: „Starożytny Wschód”,
- tekst źródłowy - fragmenty „Kodeksu Hammurabiego”, XVIII wiek p.n.e.,
- matematyczne działania w sumeryjskim systemie dziesiętnym i sześćdziesiętnym.

Lektura dodatkowa:

J.M. Roberts, *Ilustrowana historia świata*, Łódź 1986.
„Wielkie cywilizacje”, Warszawa 1993.

Czas trwania:

1 godz. lekcyjna

Przebieg lekcji

1. Nauczyciel omawia warunki geograficzne panujące w Mezopotamii.

2. Po przeczytaniu tekstu z podręcznika i po przeanalizowaniu mapy uczniowie odpowiadają na pytania:

- Czy warunki naturalne nad Eufратem i Tygrysem sprzyjały rozwojowi cywilizacji?
- Jaką rolę spełniały systemy irygacyjne w gospodarce Mezopotamii?

3. Nauczyciel zapoznaje uczniów z faktem utworzenia na terenie Mezopotamii różnych ośrodków państwowych oraz z powstaniem jednego z najstarszych dokumentów prawnych świata – „Kodeksem Hammurabiego”.

4. Uczniowie na podstawie tekstu źródłowego (fragment, w którym Hammurabi wyjaśnia cel sporządzenia kodeksu) próbują wyjaśnić pojęcie „monarchia despotyczna”.

5. Nauczyciel zapoznaje uczniów ze sztuką sumeryjską, pismem klinowym, z wierzeniami Sumerów.

6. Podsumowaniem lekcji będzie próba liczenia w systemie dziesiętnym i sześćdziesiętnym oraz odpowiedź na pytanie:

- Jakie dziedzictwo kulturowe pozostawili po sobie mieszkańcy Mezopotamii: Sumerowie i Babilończycy?

7. Uczniowie zapisują wnioski w zeszycie.

8. Ocena aktywności uczniów.

Materiały dla nauczyciela:

Matematyka klinowa w Encyklopedii „Odkrycia młodych”, Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1991